

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 7/2006 rd

Statsrådets redogörelse om Europeiska unionens konstitutionella fördrag

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Utrikesutskottet sände den 9 december 2005 statsrådets redogörelse om Europeiska unionens konstitutionella fördrag (SRR 6/2005 rd) till miljöutskottet för utlåtande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Päivi Kaukoranta, statsrådets kansli
- överinspektör Jarno Virta, miljöministeriet.

Dessutom har Finlands Näringsliv lämnat skriftligt utlåtande.

STATSRÅDETS REDOGÖRELSE

Stats- och regeringscheferna samt utrikesministrarna i Europeiska unionens medlemsstater undertecknade den 29 oktober 2004 i Rom fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, nedan det konstitutionella fördraget. Det konstitutionella fördraget är ett internationellt fördrag och för att det ska träda i kraft förutsätts att alla stater som undertecknat fördraget också har ratificerat det. Målsättningen var att ratificeringarna skulle slutföras och att det konstitutionella fördraget därmed skulle träda i kraft under Finlands ordförandeskap i EU, den 1 november 2006.

Efter folkomröstningarna i Frankrike och Nederländerna fattade Europeiska rådet i juni 2005 beslut om en tankepaus beträffande det konstitutionella fördraget. Enligt Europeiska rådets uttalande "kommer denna period av eftertanke att utnyttjas för att i våra länder möjliggöra en bred debatt, där medborgarna, det civila samhället,

arbetsmarknadens parter, de nationella parlamenten och de politiska partierna deltar. Denna aktiverande debatt, som redan har inletts i många medlemsstater, bör intensifieras och utvidgas. Även de europeiska institutionerna bör bidra till debatten och kommissionen har härvid en särskild uppgift att fylla." Europeiska rådet beslutade att återkomma till saken det första halvåret 2006, dvs. under Österrikes ordförandeskap, för att göra en samlad bedömning av de nationella debatterna och enas om fortsättningen av processen.

Statsrådet hade förberett sig på att avlåta en proposition om godkännande av det konstitutionella fördraget till riksdagen hösten 2005. Efter Europeiska rådets uttalande om en tankepaus ansåg statsrådet att det inte är skäl att begära att riksdagen ska godkänna fördraget omedelbart. Däremot ville man ändå ge riksdagen möjlighet att behandla det konstitutionella fördraget utgå-

ende från statsrådets redogörelse. På så sätt får regeringen kännedom om riksdagens ståndpunkt till och syn på det konstitutionella fördraget innan Europeiska rådet återkommer till det under Österrikes ordförandeskap.

Meningen är att statsrådets redogörelse ska tjäna som underlag för en bred debatt om det konstitutionella fördraget och Europas framtid i riksdagen. Regeringen hoppas att redogörelsen ska vara till nytta också i den folkliga debatten om Europeiska unionens framtid.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Miljöutskottet ser på det konstitutionella fördraget i relation till sitt behörighetsområde, miljön. Det omfattar regeringens riktlinjer men med följande anmärkningar.

De nuvarande artiklarna om miljön i EG-fördraget har tagits in i stort sett oförändrade i det konstitutionella fördraget (artiklarna III-233—234) och därmed innebär det inga större förändringar i miljöpolitiken. Medbeslutandeförfarandet med beslut med kvalificerad majoritet är redan praxis i de flesta miljöfrågor. Utskottet beklagar att målet att införa beslut med kvalificerad majoritet också i miljöskattefrågor gick om intet.

Hållbar utveckling och en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö som ett led i en hållbar utveckling ställs som mål i artikel I-3.3. En hållbar utveckling finns också inbakad i artikel III-292.2 om de mål som styr unionens yttre förbindelser. Där sägs att målet är att främja en hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i utvecklingsländerna och att bidra till utformningen av internationella åtgärder för att bevara och förbättra miljön och för en hållbar förvaltning av jordens naturresurser i syfte att garantera en hållbar utveckling.

Under del III avdelning I (artikel III-119) finns bestämmelser om integrering av miljöskyddskraven, dvs. att miljöskyddskraven ska integreras i utformningen och genomförandet av politiken och verksamheten särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling. Motsvarande bestämmelse finns i artikel II-97 i stadgan om grundläggande rättigheter i fördraget. Det är motiverat att ta in miljöskyddet också i stadgan med hänsyn till att trenden går mot att en hög miljö-

skyddsnivå allt mer betraktas som en rättighet som kan jämföras med t.ex. sociala och kulturella rättigheter.

Utskottet anser att bestämmelserna om miljömålen tydligare än förut tjänar som grund och stöd för unionens miljöpolitik och förstärker unionens grundläggande miljömål.

Enligt artikel 3.3 om unionens mål ska unionen verka för en hållbar utveckling i Europa som bygger på välavvägd ekonomisk tillväxt och på prisstabilitet, på en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft där full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas samt på en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö. Enligt punkt 2 ska unionen erbjuda sina medborgare en inre marknad, där det råder fri och icke snedvriden konkurrens. Miljöutskottet noterar att det konstitutionella fördraget inte förändrar unionens miljöpolitik i relation till unionens övriga politikområden, den inre marknaden medräknad. Därmed står rätten enligt Amsterdampfördraget (artikel 95.5, tidigare 100a) att behålla strängare nationella bestämmelser och att längre fram införa strängare nationella bestämmelser grundade på nya vetenskapliga belägg med anknytning till miljöskydd kvar. Miljö- och hälsomålen kan alltså i konfliktsituationer fortfarande ges företräde framför den fria rörligheten för varor.

Det är viktigt att unionen visar aktivitet i att utveckla sin egen miljöpolitik och i förhandlingar om internationella miljökonventioner. En gemenskapslagstiftning på miljöområdet ligger normalt i sådana länders intresse som Finlands, där miljöskyddet håller en hög nivå. Utskottet understryker ändå att större hänsyn bör tas till aktörer som är ute i god tid.

I det konstitutionella fördraget inför en ny rättslig grund för unionens energipolitik genom artikel III-256 med delad behörighet. Där hänvisas också till kravet på att bevara och förbättra miljön. Ur miljösynvinkel är det betydelsefullt att ett av målen är att främja energieffektivitet och energibesparingar och att utveckla nya och förnybara energikällor. Målen är synnerligen aktuella och värda att stödja. För att klimatförändringen ska kunna stävjas och EU kunna hålla fast vid målet att temperaturhöjningen på jorden inte får överskrida 2 grader krävs det i framtiden betydande utsläppsminskningar och de i sin tur kräver en omfattande omstrukturering av energiförsörjningen. Utskottet konstaterar i detta sammanhang också att om valet av energikällor eller villkoren för utnyttjande av energitillgångarna inte omfattas av fördragets räckvidd påverkar det inte unionens befogenhet att lagstifta om dem t.ex. utifrån bestämmelserna om den rättsliga grunden för miljön.

Utskottet har också sett på de statliga stöden för miljön när det gäller att främja miljöskyddet och utveckla miljötekniken. Fördragsbestämmelserna om stöd som beviljas av medlemsstaterna (III-167—III-169) svarar mot bestämmelserna i EG-fördraget och rubbar därmed inte den grundläggande regleringen. Det betyder att detta viktiga instrument finns kvar.

Utskottet finner det glädjande att redogörelsen klart säger ut (s. 90) att "bestämmelsen inte

skapar någon rättsgrund med stöd av vilken Finland skulle kunna förpliktas att avstå från den lagstiftning som förbjuder bearbetning, upplagring och permanent deponering i Finland av kärnavfall från utlandet".

Avslutningsvis konstaterar utskottet att också bestämmelserna om straffrättsligt samarbete indirekt spelar en roll för miljöpolitiken. EG-domstolen slår i sitt avgörande den 13 september 2005 fast att gemenskapen inom ramen för den första pelaren på vissa villkor kan ha befogenhet att förplikta medlemsstaterna att lagstifta nationellt om straffrättsliga påföljder för att säkerställa ett effektivt genomförande av gemenskapslagstiftning. Det konstitutionella fördraget förtydligar gemenskapens befogenhet. Enligt artikel III-271.2 kan unionen meddela minimiregler för fastställande av brottsrekvisit och påföljder när det visar sig nödvändig för att säkerställa att unionens politik på ett område som omfattas av harmoniseringsåtgärder ska kunna genomföras effektivt. Därmed är det möjligt att tillnärma strafflagstiftningen i medlemsstaterna t.ex. för att säkerställa att unionens miljöpolitik kan genomföras effektivt.

Utlåtande

Miljöutskottet föreslår utrikesutskottet

att utrikesutskottet beaktar vad som anförts ovan.

MiUU 7/2006 rd — SRR 6/2005 rd

Helsingfors den 15 mars 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Heidi Hautala /gröna
medl. Christina Gestrin /sv
Susanna Haapoja /cent (delvis)
Antti Kaikkonen /cent
Inkeri Kerola /cent
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Kari Kärkkäinen /kd
Jouko Laxell /saml (delvis)
Eero Reijonen /cent
Säde Tahvanainen /sd
Satu Taiveaho /sd
Ahti Vielma /saml
ers. Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.